

Ο Ρόλος των Διαδικτυακών Κοινοτήτων και των Ψηφιακών Μέσων ως Μορφές Ψυχοεκπαίδευσης και Ενδυνάμωσης Γονέων Παιδιών με ΔΕΠ-Υ

Κυριακή Τάσιου, Ελένη Νικολάου

psed22002@aegean.gr, enikolaou@aegean.gr

Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η παρούσα αφηγηματική ανασκόπηση εξετάζει τη διεθνή βιβλιογραφία σχετικά με τις διαδικτυακές αναζητήσεις γονέων παιδιών με ΔΕΠ-Υ. Στόχος είναι να αναδειχθούν τα κύρια ευρήματα μελετών που εστιάζουν στις ανάγκες πληροφόρησης, υποστήριξης και καθοδήγησης των γονέων μέσω ψηφιακών κοινοτήτων και διαδικτυακών πόρων. Για τη συλλογή δεδομένων, ανακτήθηκαν δημοσιεύσεις (2000-2025) σχετικές με τα θέματα αυτά, από τις μηχανές αναζήτησης (PubMed, Scopus, Google Scholar, Psych Info, Eric, ResearchGate), μέσω μιας εκτενούς αναζήτησης με τη χρήση κατάλληλων λέξεων-κλειδιών. Τα βασικότερα ευρήματα αναδεικνύουν πως οι γονείς αναζητούν ενημέρωση σχετικά με τη φαρμακευτική αγωγή των παιδιών τους, λαμβάνουν συστάσεις για επαγγελματίες υγείας και εφαρμοσμένες πρακτικές, για στρατηγικές διαχείρισης της διαταραχής, ενώ δέχονται και συμβουλές σε ζητήματα γονεϊκότητας και ακαδημαϊκής πορείας των παιδιών τους. Η ενημέρωση που λαμβάνουν πολλοί γονείς από διαδικτυακές κοινότητες συμβάλλει στη λήψη αποφάσεων για τα παραπάνω ζητήματα. Επίσης, οι πληροφορίες που αντλούν συχνά καλλιεργούν τη συναισθηματική τους ενδυνάμωση, προσφέροντας ανακούφιση από συναισθήματα ενοχής, ενισχύοντας την αίσθηση κοινών εμπειριών ενώ συμβάλλουν στη μείωση του κοινωνικού στίγματος, ιδιαίτερα μέσω της έμφασης στη νευροβιολογική αιτιολογία της διαταραχής. Παράλληλα, επισημαίνεται από δύο μελέτες διαφοροποίηση ως προς το φύλο στις διαδικτυακές αναζητήσεις. Πολιτισμικές διαφοροποιήσεις διαπιστώθηκαν σε μια μελέτη ως προς την αναζήτηση βοήθειας μέσα από αυτά τα μέσα δικτύωσης, ενώ υπογραμμίζεται και η δυσκολία πολλών γονέων να αξιολογήσουν την αξιοπιστία των πληροφοριών που λαμβάνουν μέσω διαδικτύου.

Λέξεις κλειδιά: γονείς, ΔΕΠ-Υ, διαδικτυακές κοινότητες, ψηφιακά μέσα, ψυχοεκπαίδευση

Εισαγωγή

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-Υ) αποτελεί σύμφωνα με την American Psychological Association (APA, 2013) μια νευροαναπτυξιακή διαταραχή. Άτομα που έχουν διαγνωστεί με ΔΕΠ-Υ χαρακτηρίζονται από υπερκινητικότητα, παρορμητικότητα, απροσεξία και ελλείμματα στις εκτελεστικές λειτουργίες. Η σοβαρότητα και η εμφάνιση των χαρακτηριστικών αυτών ποικίλλουν (Eagle & Ringland, 2023). Η ΔΕΠ-Υ εκτιμάται ότι επηρεάζει παγκοσμίως περίπου το 5% έως 8% του πληθυσμού (World Health Organization, 2019), ενώ σχετίζεται με αυξημένο κίνδυνο για δυσμενή αναπτυξιακά αποτελέσματα (Erlandsson et al., 2016). Η ανατροφή ενός παιδιού με ΔΕΠ-Υ μπορεί να αποτελεί μια απαιτητική διαδικασία για τους γονείς (Τάσιου & Νικολάου, 2024). Η παροχή έγκαιρης και έγκυρης ενημέρωσης σχετικά με τη ΔΕΠ-Υ και η αποτελεσματική διαχείρισή της, αποτελούν κρίσιμους παράγοντες εξαιτίας της γενικευμένης παραπληροφόρησης που συχνά παρατηρείται γύρω από αυτήν (Ryan et al., 2015). Η ελληνική πληροφόρηση αποτελεί ένα κοινό πρόβλημα για άτομα με ΔΕΠ-Υ και τις οικογένειές τους, το οποίο παρατηρείται πριν και μετά τη διάγνωση (Eagle & Ringland, 2023). Το γεγονός μάλιστα ότι η ΔΕΠ-Υ συχνά συνοδεύεται από κοινωνικό στίγμα, όπως φαίνεται από τις εμπειρίες παιδιών και οικογενειών που βιώνουν απόρριψη και απομόνωση (Τάσιου, 2024), ενδεχομένως να λειτουργήσει

ανασταλτικά στην αναζήτηση επαγγελματικής βοήθειας (Danielson et al., 2024). Έχει επισημανθεί ότι γονείς που κατανοούν σε βάθος τη φύση της ΔΕΠ-Υ μπορούν να αντιληφθούν επαρκώς τις ανάγκες των παιδιών τους κι επομένως να τους παρέχουν καταλληλότερη υποστήριξη (Dahl et al., 2020).

Έχει παρατηρηθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού καταφεύγει σε εναλλακτικά συστήματα υποστήριξης και απευθύνεται σε διαδικτυακές πηγές προκειμένου να ενημερωθεί σχετικά με τη ΔΕΠ-Υ (Bussing et al., 2012). Τέτοιες πηγές αποτελούν μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή διαδικτυακά φόρουμ, μέσα από τα οποία υπάρχει η δυνατότητα υποστήριξης από άλλα άτομα με παρόμοια βιώματα, εμπειρίες ή διαγνώσεις (Lundin, 2020). Είναι χαρακτηριστική η μελέτη των Bussing et al. (2012) όπου γονείς και έφηβοι φάνηκαν να προτιμούν εξίσου το Διαδίκτυο (49% και 51% αντίστοιχα) και τον γιατρό (40% και 27% αντίστοιχα) ως πηγές πληροφόρησης για τη ΔΕΠ-Υ. Από την άλλη σε μια πιο πρόσφατη μελέτη, το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων φάνηκε να προτιμά να ενημερώνεται για τη ΔΕΠ-Υ και τη διαχείρισή της μέσω του διαδικτύου (70%), παρά από τον παιδίατρο (56%), το σχολείο του παιδιού (43%) ή το φαρμακείο (13%) (Sage et al., 2018).

Είναι σημαντικό επομένως, να διερευνηθεί ο τρόπος αξιοποίησης αυτών των ψηφιακών μέσων από τους γονείς παιδιών με ΔΕΠ-Υ, αλλά και τα βασικά χαρακτηριστικά του περιεχομένου των συζητήσεων σχετικά με τη διαταραχή. Η κατανόηση αυτού του ζητήματος ενδεχομένως να συντελέσει στον σχεδιασμό παρεμβάσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας, ενώ ενδέχεται οι γονείς να αρχίζουν να διαχειρίζονται συμπεριφορές που σχετίζονται με τη διαταραχή (Danielson et al., 2024).

Η ψυχοεκπαίδευση είναι καθοριστική στην ενημέρωση των γονέων σχετικά με τα συμπτώματα, τις αιτίες και τη διαχείριση της ΔΕΠ-Υ, ενώ δύναται να διορθώσει παρερμηνείες, βελτιώνοντας δεξιότητες, υποστηρίζοντας ουσιαστικά γονείς και εκπαιδευτικούς στη διαχείριση παιδιών με ΔΕΠ-Υ (Wardani et al., 2024). Προγράμματα παρέμβασης μάλιστα που απευθύνονται σε γονείς παιδιών με ΔΕΠ-Υ, τα οποία επικεντρώνονται στην ενίσχυση της ενσυνειδητότητας, της αυτοφροντίδας, στην εκπαίδευση στρατηγικών αντιμετώπισης και διαχείρισης δύσκολων συμπεριφορών, καθώς και στην παροχή υποστήριξης και συμβουλευτικής, έχουν δείξει ενθαρρυντικά αποτελέσματα, συμβάλλοντας στη μείωση του γονεϊκού άγχους, στη βελτίωση της αυτορρύθμισης και στην ενίσχυση της ψυχολογικής ευημερίας των γονέων (Tasiou & Nikolaou, 2025). Οι γονείς μπορούν πλέον εύκολα να περιηγούνται στο Διαδίκτυο, να ζητούν καθοδήγηση από ειδικούς και να παρίστανται σε online συζητήσεις με άλλους γονείς (φόρουμ) (Lundin, 2020).

Στο πλαίσιο των μέχρι στιγμής διαθέσιμων μελετών, δεν υπάρχει κάποια αφηγηματική ανασκόπηση που να εστιάζει στις διαδικτυακές συζητήσεις μεταξύ των γονέων παιδιών με διαγνωσμένη ΔΕΠ-Υ. Ο στόχος της παρούσας αφηγηματικής ανασκόπησης ήταν να εξετάσει πώς οι γονείς νοσηματοδοτούν τις δυσκολίες των παιδιών τους με ΔΕΠ-Υ, μέσα από τις διαδικτυακές τους αφηγήσεις, να αναδειχθούν οι βασικές τους ανησυχίες και οι μορφές κοινωνικής υποστήριξης που εκφράζονται μέσα από την ψηφιακή επικοινωνία.

Τα διαδικτυακά φόρουμ προσφέρουν τη δυνατότητα μελέτης του τρόπου με τον οποίο οι γονείς κοινωνικοποιούνται διαδικτυακά αλλά και του πώς οργανώνουν και νοσηματοδοτούν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι έφηβοι. Οι αφηγήσεις των ίδιων των γονέων, μάλιστα, είναι πιθανόν να προσφέρουν μια διαφορετική ενδότερη δική τους οπτική (Lundin, 2020). Ο ακαδημαϊκός τομέας μπορεί να ενισχυθεί λαμβάνοντας υπόψη τις εμπειρίες των γονέων της ανατροφής παιδιών με ΔΕΠ-Υ που στρέφονται σε διαδικτυακές κοινότητες για στήριξη (Margalit et al., 2010).

Ο ρόλος του Διαδικτύου ως πηγή πληροφόρησης για γονείς

Το Διαδίκτυο αποτελεί για πολλούς πηγή κοινωνικής υποστήριξης (Baum, 2004). Παρέχει μια αίσθηση κοινωνικής εγγύτητας και προσωπικής σύνδεσης παρά τις αντικειμενικές αποστάσεις. Είναι πιθανό να παρέχει στα άτομα μια αίσθηση σημαντικής κοινωνικής παρουσίας, ακόμη και οικειότητας, ανεξάρτητα από την ανωνυμία και τις αντικειμενικές αποστάσεις (Hebec et al., 2006). Τα τεχνολογικά μέσα συμβάλλουν στην αναδιαμόρφωση των μοτίβων επικοινωνίας μεταξύ των μελών της οικογένειας και στον επαναπροσδιορισμό των οικογενειακών ρόλων και κανόνων. Λειτουργούν ταυτόχρονα ως πηγή συναισθηματικής και κοινωνικής υποστήριξης στη μετάβαση προς τη γονεϊκότητα, μειώνοντας την απομόνωση, ενώ παράλληλα αξιοποιούνται ως εργαλεία πειθαρχίας, επιβράβευσης και διαπαιδαγώγησης (Νικολάου, 2021). Οι γονείς εκτός από αναζητήσεις διαδικτυακών πληροφοριών για τρόπους αποτελεσματικής γονεϊκότητας και επίλυσης προβλημάτων (Scharer, 2005), υποστηρίζουν ότι μέσα από τη συμμετοχή τους σε διαδικτυακές κοινότητες καλλιεργούν στενές και ποιοτικές επαφές με άλλους γονείς με παρόμοιες εμπειρίες άγχους, διλημμάτων, αντίξωων συνθηκών και συγκρούσεων (Baum, 2004). Τέλος, έχει διαπιστωθεί ότι η ύπαρξη μιας ομάδας υποστήριξης και σύζήτησης στο διαδίκτυο για ένα συγκεκριμένο θέμα συμβάλλει στη δυνατότητα προσέγγισης ενός πολύ μεγάλου αριθμού ατόμων από διάφορους τομείς (Heiman, 2017).

Ορισμένα από τα πλεονεκτήματα των διαδικτυακών ομάδων υποστήριξης είναι επομένως η ανωνυμία, η προσβασιμότητα, η δυνατότητα σύνδεσης με άλλους ανθρώπους και η αξιοποίησή τους ως θεραπευτικό μέσο. Από την άλλη ως περιορισμοί έχουν αναφερθεί τα τεχνολογικά προβλήματα, οι επικοινωνιακές παρανοήσεις, οι ψευδείς-ανακριβείς πληροφορίες, η απόσυρση από τα δια ζώσης υποστηρικτικά δίκτυα, ο διαδικτυακός εκφοβισμός και τα παραπλανητικά μηνύματα (Schellinger, 2012). Επίσης, έχει καταγραφεί ο όρος *e-scaped medicine* που περιγράφει τη σύγχρονη εξάρτηση από το διαδίκτυο για πληροφορίες υγείας, στάσεις και συμβουλευτική (Nettleton et al., 2004).

Μεθοδολογία

Στρατηγική αναζήτησης

Αρχικά, πραγματοποιήθηκε αναζήτηση στη βάση δεδομένων Google Scholar (2000-3/2025) χρησιμοποιώντας τους όρους "διαδικτυακές κοινότητες και γονείς παιδιών με ΔΕΠ-Υ". Χρησιμοποιήθηκαν επίσης οι όροι "διαδικτυακές αναζητήσεις και ψυχοεκπαίδευση γονέων παιδιών με ΔΕΠ-Υ" και εναλλακτικά "ψηφιακά μέσα" "αναζητήσεις και ψυχοεκπαίδευση γονέων παιδιών με ΔΕΠ-Υ" στην ίδια πλατφόρμα, για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της στρατηγικής αναζήτησης. Στη συνέχεια, εξετάστηκαν τα άρθρα και επιλέχθηκαν εκείνα που εστίαζαν πιο συγκεκριμένα στο αντικείμενο της παρούσας μελέτης. Έπειτα, εφαρμόστηκε η ίδια στρατηγική αναζήτησης και σε άλλες δημοφιλείς βάσεις δεδομένων (PubMed, Eric, PsychInfo, ResearchGate και Scopus) και εντοπίστηκαν επιπλέον δημοσιεύσεις που δεν είχαν επιλεγεί στο πρώτο στάδιο. Μέσω αυτής της διαδικασίας, επιλέχθηκαν συνολικά 10 άρθρα (ποιοτικές και ποσοτικές μελέτες) που εστιάζουν στις διαδικτυακές αναζητήσεις των γονέων παιδιών με ΔΕΠ-Υ.

Επιλογή μελετών

Εξετάστηκαν τίτλοι και περιλήψεις για πρωτότυπες ερευνητικές μελέτες που επικεντρώνονται στις διαδικτυακές αναζητήσεις γονέων που έχουν ένα παιδί που έχει διαγνωστεί με ΔΕΠ-Υ.

Δεν επιλέχθηκε συστηματική ανασκόπηση ή ποιοτική μετα-ανάλυση λόγω της ποικιλίας των ζητημάτων που θίγονταν στις αναζητήσεις των γονέων (Ferrari, 2015), των μικρών δειγμάτων και του μικρού αριθμού περιγραφικών μελετών. Για τη διεξαγωγή αυτής της αφηγηματικής ανασκόπησης, δημιουργήθηκε η BRES Narrative Review Checklist για την οργάνωση και αξιολόγηση των επιλεγμένων άρθρων.

Εντοπίστηκαν 10 άρθρα από τα οποία οργανώθηκαν και ομαδοποιήθηκαν τα αποτελέσματα σε τέσσερις βασικές θεματικές, για να αναδειχθούν τα κύρια θέματα που εντοπίστηκαν στη βιβλιογραφία, τα οποία και καθορίστηκαν μέσω της ανασκόπησης και της συζήτησης μεταξύ των συγγραφέων του άρθρου. Επίσης, κάποια άρθρα περιλαμβάνονται σε περισσότερα από ένα θέματα. Τέλος, πραγματοποιήθηκε μια προσπάθεια συνθετικής παρουσίασης των ευρημάτων της ανασκόπησης.

Αποτελέσματα

Παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανασκόπησης, τα οποία έχουν ταξινομηθεί σε τέσσερις θεματικές κατηγορίες για την πληρέστερη ανάλυσή τους.

Ψυχοκοινωνικές λειτουργίες: Ο ρόλος των ψηφιακών κοινοτήτων

Ενδυνάμωση γονέων

Οι Margalit & Raskind (2009) στην ποιοτική μελέτη τους ανέλυσαν το περιεχόμενο 270 μηνυμάτων, 140 μητέρων παιδιών με ΔΕΠ-Υ ή και Μαθησιακές δυσκολίες, σε έναν διαδικτυακό ιστότοπο όπου και αναδύθηκαν δύο βασικά ζητήματα σχετικά με τις διαδικτυακές κοινότητες. Η ενδυνάμωση μέσα από την παροχή έγκυρων, εξατομικευμένων και αξιόπιστων πληροφοριών, η ενσυναίσθηση, η αλληλοϋποστήριξη στη διαχείριση της κρίσης και η ενδυνάμωση μέσα από τη συναισθηματική υποστήριξη των μελών της διαδικτυακής κοινότητας. Τέλος, αναδείχθηκε από τα μηνύματα η ανθεκτικότητα ορισμένων γονέων, καθώς πολλές μητέρες ανέφεραν ότι η εμπειρία απόκτησης ενός παιδιού με ΔΕΠ-Υ ή και ΜΔ συνέβαλε στο να επανεκτιμήσουν τη ζωή.

Οι Bringer et al. (2025) θέλησαν μέσα από την ποιοτική μελέτη τους, να εξετάσουν τις βιωματικές εμπειρίες 20 γονέων παιδιών με ΔΕΠ-Υ για την αναζήτηση πληροφοριών σχετικά με τη διαταραχή στο Διαδίκτυο. Επιχείρησαν να αναδείξουν τον βαθμό στον οποίο οι διαδικτυακές αναζητήσεις επηρεάζουν τους γονείς στον τρόπο λήψης αποφάσεων για την επικοινωνία τους με επαγγελματίες υγείας, αλλά και τον βαθμό στον οποίο διαμορφώνονται οι αντιλήψεις τους σύμφωνα με αυτές. Διεξήγαγαν ημι-δομημένες συνεντεύξεις οι οποίες ανέδειξαν τρεις βασικές θεματικές: Το διαδίκτυο και η διαδρομή προς τη φροντίδα (care pathway), η διαδικτυακή γνώση και ο υποστηρικτικός της ρόλος καθώς και το διαδίκτυο και οι αντικρουόμενοι λόγοι για τη ΔΕΠ-Υ μεταξύ επαγγελματιών υγείας.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων ανέφερε τη σημασία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για τους ίδιους και τον ρόλο αυτών ως μέσο ενδυνάμωσης, συμβουλευτικής και αλληλοβοήθειας, ενώ φαίνεται ότι τα μέσα να δρουν ενισχυτικά ως προς το αίσθημα του "ανήκειν". Επισημάνθηκε δε η χρήση αυτών ως εργαλείο διαχείρισης αντικρουόμενων απόψεων για τη διαταραχή αλλά και ως μέσο ανακούφισης από συναισθήματα ενοχής. Οι γονείς επεσήμαναν την πληθώρα πρακτικών πληροφοριών που λαμβάνουν από τα κοινωνικά δίκτυα, συγκριτικά με τις πληροφορίες που λαμβάνουν από εγκεκριμένες ιστοσελίδες για τη ΔΕΠ-Υ. Ακόμη, το να λαμβάνουν συμβουλές από άλλους γονείς με παρόμοιες εμπειρίες ήταν περισσότερο αποδεκτό και λειτουργικό για τους ίδιους. Επίσης, οι γονείς, φάνηκαν να δυσκολεύονται να ανακαλέσουν στη μνήμη τους ιστοσελίδες που δεν

σχετίζονταν με κοινωνική δικτύωση τις οποίες επισκέφτηκαν, ενώ θυμόντουσαν ομάδες υποστήριξης στις οποίες συμμετείχαν. Η παρατήρηση αυτή για τους ερευνητές θέτει ένα ζήτημα για την αποτελεσματικότητα και την εμπειρία των διαδικτυακών αναζητήσεων. Από τα αποτελέσματα, φάνηκε και η δυσχέρεια ορισμένων μελών να αποδευμευτούν από τις διαδικτυακές κοινότητες, καθώς ανέφεραν την "παγίδα του ανήκειν και της ταυτότητας" (Mounk, 2023), λόγω των προσδοκιών που διατηρούσαν για τις κοινότητες αυτές που τους βοηθούσαν να διαμορφώσουν μια ξεκάθαρη αιτία για τη διαταραχή. Ακόμη, διαπιστώθηκε ότι οι διαδικτυακές πλατφόρμες ενισχύουν πολωμένες συζητήσεις για τις θεραπείες της ΔΕΠ-Υ, κυρίως για τα ψυχοδιεγερτικά φάρμακα. Τέλος, εντοπίστηκαν σαφείς έμφυλες διαφορές με τις μητέρες να επιλέγουν περισσότερο τέτοιου είδους μέσα καθώς αναζητούν συναισθηματική και πρακτική υποστήριξη μέσω των φόρουμ, ενώ οι πατέρες προτιμούν περισσότερο τεκμηριωμένες ακαδημαϊκές πληροφορίες.

Μια γαλλική ποιοτική μελέτη του 2019 (Dauman et al., 2019) εξέτασε πληροφορίες που αναρτήθηκαν στο Διαδίκτυο και συγκεκριμένα σε δύο κοινότητες Γάλλων γονέων που προωθούν την αναγνώριση της ΔΕΠ-Υ. Ως βασικοί λόγοι για τους οποίους καταφεύγουν σε αυτό το μέσο οι γονείς, αναδείχθηκαν: η μείωση συναισθημάτων ενοχής σχετικά με τις συμπεριφορές των παιδιών τους, η αναγνώριση της νευροαναπτυξιακής φύσης της διαταραχής και οι προτάσεις για διαγνωστική αξιολόγηση. Φάνηκε ότι οι ψηφιακές κοινότητες αποτελούν έναν χώρο αλληλοϋποστήριξης μέσα στο πλαίσιο δυσπιστίας γύρω από τις τρέχουσες επαγγελματικές πρακτικές.

Για τους συγγραφείς μάλιστα το μήνυμα που προκύπτει από τις κοινότητες είναι ότι η ανατροφή παιδιών με ΔΕΠ-Υ απαιτεί συγκεκριμένες δεξιότητες που τη διαφοροποιούν από την παραδοσιακή ανατροφή και σε αυτήν θα πρέπει να εμπλέκονται ιατροί, εκπαιδευτικοί και ειδικό διοικητικό προσωπικό. Σε αντίθεση με τους ειδικούς που προτείνουν στους γονείς να ενθαρρύνουν την αυτονομία του παιδιού και να επιτρέπουν ελεύθερη έκφραση των συναισθημάτων του, οι κοινότητες συχνά προτείνουν μια πιο κατευθυντική προσέγγιση και έλεγχο της συμπεριφοράς του παιδιού μέσω της πειθαρχίας και του αυστηρού προγράμματος. Επιπλέον, οι ψηφιακές κοινότητες των γονέων παρουσιάζουν τη ΔΕΠ-Υ ως μια νευρολογική διαταραχή που απαιτεί διάγνωση και ιατρική θεραπεία και επικεντρώνονται στη βιολογική αιτία της ΔΕΠ-Υ, ανακουφίζοντας τους γονείς. Διαπιστώθηκε συγκεκριμένα η ανάγκη των γονέων να αγωνιστούν για τη νομιμοποίηση των δυσκολιών του παιδιού τους, κυρίως απέναντι στους επαγγελματίες υγείας, οι οποίοι, σύμφωνα με τους γονείς, σπάνια εκπληρώνουν τις προσδοκίες τους. Οι γονείς στις αναρτήσεις τους έκαναν και αναφορές για την υποδιάγνωση της ΔΕΠ-Υ στη Γαλλία. Για τους Dauman et al. (2019) οι διαδικτυακές κοινότητες, μολονότι προσφέρουν υποστήριξη στους γονείς παιδιών με ΔΕΠ-Υ, δύναται να παραβλέπουν τον ρόλο των οικογενειακών σχέσεων στη διαχείριση της συμπεριφοράς και της συναισθηματικής ανάπτυξης του παιδιού.

Ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και συναισθημάτων

Στην ποιοτική έρευνα των Margalit et al. (2010) αξιοποιήθηκε η ιστοσελίδα SchwabLearning.org, ένας διαδικτυακός οδηγός υποστήριξης γονέων με παιδιά με ΜΔ και διαταραχές προσοχής. Αναλύθηκε το περιεχόμενο 1502 μηνυμάτων 316 μητέρων (σε διάρκεια 12 μηνών) και προέκυψαν τρεις βασικές θεματικές περιοχές σχετικά με το άγχος που βιώνουν οι γονείς με μαθησιακές δυσκολίες, κοινωνικές δυσκολίες, δυσκολίες οργάνωσης και προβλήματα συμπεριφοράς των παιδιών τους. Αναδείχθηκε η ανησυχία, η αμηχανία αλλά και η απελπιστική αντίδραση ορισμένων μητέρων στις πιέσεις να λάβουν συμβουλές και ουσιαστικές αποφάσεις, να κατανοήσουν τις θεραπευτικές προσεγγίσεις, να αποδεχθούν τη φαρμακευτική παρέμβαση ως επιλογή, να εξετάσουν εναλλακτικές εκπαιδευτικές επιλογές και

να ενισχύσουν τις μαθησιακές διευκολύνσεις των παιδιών τους. Επίσης, από τα μηνύματα αναδείχθηκε ο κρίσιμος ρόλος των σχολείων που συχνά ευθύνονται για την απογοήτευση, τον θυμό αλλά και την εξουθένωση των μητέρων και η σημασία της συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς. Αρκετές μητέρες αμφισβητούσαν την αποτελεσματικότητα του ρόλου τους, αλλά και την επάρκεια των γνώσεών τους. Δυσμενείς οικονομικές συνθήκες και απουσία υποστηρικτικού περιβάλλοντος επιβάρυναν τις παραπάνω συνθήκες, ενώ οι πιέσεις που ανέφεραν ότι δέχονταν οφειλόταν και στους πολλαπλούς ρόλους που καλούνταν να αναλάβουν.

Οι Clarke & Lang (2012) εξέτασαν 421 αναρτήσεις-165 γονέων-χρηστών (159 μητέρων-6 πατέρων) παιδιών με ΔΕΠ-Υ, στο διαδίκτυο σε ιστολόγια, σχετικά με τη χρήση φαρμακευτικής αγωγής από τα παιδιά τους (2009-2010). Από τα αποτελέσματα των αναλύσεων φάνηκε πως αποδέχονται τις ιατρικές προσεγγίσεις και τη χρήση αγωγής, υπό προϋποθέσεις καθώς φάνηκε να αξιολογούν κριτικά, διατηρώντας επιφυλάξεις απέναντι σε ορισμένους γιατρούς ή ιατρικές προσεγγίσεις.

Η Heiman (2017) στην ποιοτική της έρευνα, εξέτασε 190 αναρτήσεις γονέων παιδιών με ΔΕΠ-Υ, σχετικά με την εμπειρία ανατροφής των παιδιών τους, από όπου προέκυψαν οι εξής θεματικές: ιατρική θεραπεία, πτυχές της διάγνωσης, συστάσεις για γιατρούς, προκλητικές συμπεριφορές, σχολεία και ακαδημαϊκή επίδοση, αναζήτηση ενθάρρυνσης και υποστήριξης. Από τα αποτελέσματα ανέκυψε ως βασικό θέμα ανησυχίας και συζήτησης η ιατρική αγωγή, όπου οι μητέρες εξέφρασαν ανασφάλεια και επιθυμούσαν να δεχτούν συμβουλές, ενώ αναζητούσαν εμπειρίες και αποτελεσματικές στρατηγικές άλλων. Οι γονείς εξέφρασαν την ανησυχία για τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και τις κοινωνικές δυσκολίες των παιδιών τους. Τέλος, υπογραμμίστηκε από τη συγγραφέα η ανάγκη για δημιουργία ομάδας υποστήριξης γονέων, προτείνοντας τον σχεδιασμό συγκεκριμένων διαδικτυακών παρεμβάσεων με γονείς, ώστε να αποκτήσουν βασικές κοινωνικές και συμπεριφορικές δεξιότητες προς την ενίσχυση της αυτοεκτίμησής τους και της αντιληπτής ευημερίας τους. Η διαδικτυακή επικοινωνία φαίνεται να αποτελεί ένα εργαλείο για τις μητέρες, ώστε να εκφράσουν την εξέλιξη και τα επιτεύγματα των παιδιών τους.

Η μελέτη των Rosenblum και Yom-Tov (2017) αποκάλυψε ότι το Διαδίκτυο αποτελεί σημαντική πηγή πληροφοριών σχετικά με τη ΔΕΠ-Υ. Οι ερευνητές εξέτασαν (για διάστημα τριών μηνών) τη δυναμική διαδικασία των διαδικτυακών αναζητήσεων πληροφοριών σχετικά με τη διαταραχή. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από τις αναζητήσεις μέσω της μηχανής αναζήτησης Microsoft Bing και από ερωτήσεις που αναρτήθηκαν στην πλατφόρμα κοινοτικής ανταλλαγής πληροφοριών Yahoo Answers. Από τις 10 συχνότερες ερωτήσεις, που αποτελούν πάνω από το 12% των συνολικών ερωτήσεων, το 61,5% αφορούσε τη φύση της ΔΕΠ-Υ ή τα συμπτώματά της. Μολονότι το 20% των ερωτήσεων από οικογένειες με άγνωστο διαγνωστικό καθεστώς αφορούσε καθημερινά λειτουργικά ζητήματα, αυτή η κατηγορία δεν εμφανίστηκε στην ομάδα με τα ήδη διαγνωσμένα παιδιά. Από την άλλη, το 20% των ερωτήσεων για παιδιά (κατά την προεφηβική ηλικία) αφορούσε ακαδημαϊκά ζητήματα. Είναι αξιοσημείωτο ότι περισσότερες ερωτήσεις για την ακαδημαϊκή απόδοση προέρχονται από την ομάδα γονέων παιδιών χωρίς διάγνωση, ενδεχομένως λόγω αμφιβολίας σχετικά με τα συμπτώματα της διαταραχής, ίσως γιατί οι γονείς παιδιών με διάγνωση συζητούν τέτοια θέματα με επαγγελματίες ή σε εξειδικευμένα φόρουμ.

Οι Yu et al. (2019) διερεύνησαν τα κίνητρα και τις εμπειρίες των Κινέζων γονέων σχετικά με τη χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πληροφοριών σχετικών με τη ΔΕΠ-Υ και εξέτασαν τον βαθμό συσχέτισης των διαδικτυακών πληροφοριών με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Πράγματι παρατηρήθηκε η τάση των γονέων να αναζητούν πληροφορίες σχετικές με τη διαταραχή στο διαδίκτυο, οι δεξιότητές τους αυτές όμως στην πρόσβαση και

αποτίμηση αυτών των πληροφοριών χρήζουν βελτίωσης. Μάλιστα φάνηκε ότι οι διαδικτυακές πληροφορίες επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων σε ζητήματα υγείας. Οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι μέσα από την ενίσχυση της ικανότητας αξιολόγησης και αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο, είναι πιθανόν να μειωθούν και οι συγκρούσεις κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ένα ακόμη εύρημα ήταν ότι περισσότερες μητέρες (70,8%) από ό,τι πατέρες αναζητήσαν διαδικτυακές πληροφορίες για τη διαταραχή. Επίσης, περισσότερο από τα τρία τέταρτα αναζητήσαν πληροφορίες για διαχείριση συμπεριφοράς και στρατηγικές γονεϊκότητας στο διαδίκτυο, και σχεδόν το 70% ανέφερε ότι έχει υιοθετήσει τέτοιες στρατηγικές. Τέτοιου είδους στρατηγικές αποτελούν η αναγνώριση των αναγκών του παιδιού, η αποστασιοποίηση από μέλη της οικογένειας που δεν κατανοούν τη ΔΕΠ-Υ και η συνεργασία με το σχολείο. Το ισχυρότερο κίνητρο αναζήτησης πληροφοριών των γονέων ήταν η αυτοπραγμάτωση. Η ανωνυμία του διαδικτύου δεν αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα για τους περισσότερους γονείς, που βασίζονται περισσότερο στην εμφάνιση και τον σχεδιασμό ενός ιστότοπου και λιγότερο στην επιστημονική εγκυρότητα του περιεχομένου. Αποδείχτηκε δε ότι οι ενώ οι ίδιοι αξιολόγησαν τις διαδικτυακές τους δεξιότητες ως μέτριες ή υψηλές, τελικά ένα μεγάλο ποσοστό δυσκολεύονταν να αξιολογήσει την αξιοπιστία των πληροφοριών.

Αποστιγματισμός

Η Lundin (2020) εξέτασε διεθνή διαδικτυακά φόρουμ συζητήσεων για θέματα υγείας, που εμπεριείχαν γονικές συζητήσεις με θέμα τη ΔΕΠ-Υ (2013-2019). Από δύο φόρουμ που εντοπίστηκαν τυχαία, αναλύθηκαν τα μηνύματα και οι απαντήσεις των γονέων σχετικά με τους εφήβους. Από τις 198 δημοσιεύσεις αυτές των γονέων (διαδικτυακές αφηγήσεις-online narratives), προέκυψε ότι η διάγνωση αποτελούσε ένα ερμηνευτικό πλαίσιο της κατανόησης των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι έφηβοι, που προκαλούσε ανακούφιση και επομένως ένα αίσθημα συνοχής στους γονείς. Οι γονείς φάνηκαν να διαμορφώνουν μια κοινωνικά αποδεκτή ταυτότητα του εφήβου-παιδιού τους και να επαναπροσδιορίζουν τη μεταξύ τους σχέση υπό ένα θετικό πρίσμα. Η αναστοχαστική αυτή προσέγγιση των δυσκολιών τους μέσω της λήψης διάγνωσης, ενδεχομένως να περιορίσει για τους ίδιους το κοινωνικό στίγμα για την οικογένεια και να προωθήσει την πρόσβαση σε υποστήριξη, συμπίνοια, αγωγή και ευνοϊκότερες ρυθμίσεις. Πολλοί γονείς εξέφρασαν το συναίσθημά τους ότι έπρεπε να δράσουν προληπτικά αναζητώντας διάγνωση και υποστήριξη για να αποτραπούν ενδεχόμενες μελλοντικές αρνητικές εξελίξεις. Για αρκετούς γονείς οι γνώσεις σχετικά με τη διαταραχή ενδυνάμωσε τη θέση τους καθιστώντας τους υπεύθυνους γονείς και ειδικούς σε θέματα που σχετίζονται με τα παιδιά τους. Ορισμένοι γονείς εξέφρασαν αισθήματα ενοχής για την καθυστέρηση λήψης της διάγνωσης. Τα ευρήματα της μελέτης αυτής κατέδειξαν ότι οι γονείς ερμηνεύουν τις δυσκολίες των εφήβων παιδιών τους υπό το πρίσμα μιας βιοϊατρικής θεώρησης σχετικά με τη ΔΕΠ-Υ.

Πολιτισμικές διαφοροποιήσεις

Οι Bussing et al. (2005) στη μελέτη μικτής μεθοδολογίας που υλοποίησαν, εξέτασαν τα στάδια αναζήτησης βοήθειας των γονέων παιδιών δημοτικού υψηλής επικινδυνότητας εμφάνισης ΔΕΠ-Υ. Από τα αποτελέσματα που προέκυψαν στις οικογένειες παιδιών με ΔΕΠ-Υ, διαπιστώθηκαν σημαντικές διαφοροποιήσεις στα κοινωνικά δίκτυα μεταξύ Αφροαμερικανών και Καυκάσιων γονέων ως προς την αναγνώριση του προβλήματος αλλά και την παρέμβαση. Επίσης, οι Αφροαμερικανοί γονείς επεδίωκαν περισσότερη υποστήριξη από την οικογένεια και λιγότερη από επαγγελματίες υγείας συγκριτικά με τους Καυκάσιους. Η εξάρτηση αυτή ενδέχεται να περιορίζει την πληροφόρηση των Αφροαμερικανών γονέων για τις διαθέσιμες

θεραπείες ΔΕΠ-Υ, οδηγώντας σε χαμηλότερα ποσοστά επαγγελματικής φροντίδας. Για τους ερευνητές, θα πρέπει επίσης να δοθεί έμφαση στην έρευνα σχετικά με τη σύνδεση φτώχειας, πολιτισμικών παραγόντων και κοινωνικής υποστήριξης καθώς φάνηκε ότι οι Αφροαμερικανοί συμμετέχοντες με περιορισμένους οικονομικούς πόρους ενδεχομένως να αντιμετωπίζουν φραγμούς στην αναζήτηση βοήθειας καθώς επηρεάζεται σημαντικά η λειτουργία των προσβάσιμων σε αυτούς κοινωνικών δικτύων.

Συμπεράσματα-προτάσεις για καλύτερη ψηφιακή ψυχοεκπαίδευση

Τα αποτελέσματα της αφηγηματικής αυτής ανασκόπησης, αναδεικνύουν την κατανόηση των αναγκών των γονέων για ενημέρωση, υποστήριξη και συμβουλευτική μέσα από τις διαδικτυακές κοινότητες, ενώ οι συζητήσεις στις οποίες συμμετέχουν ενδέχεται να λειτουργούν ενισχυτικά στην προσωπική τους ενδυνάμωση και ανθεκτικότητα, στον περιορισμό του κοινωνικού στίγματος, αλλά και στο να δρουν ανακουφιστικά ως προς τα αισθήματα ενοχής και ανασφάλειας. Οι διαδικτυακές κοινότητες λειτούργησαν ως πλατφόρμες ανταλλαγής γνώσεων, εμπειριών και συναισθημάτων μεταξύ γονέων, ενισχύοντας την ενδυνάμωσή τους και τον αποστιγματισμό της ΔΕΠ-Υ. Η ενεργή συμμετοχή συνέβαλε στην αυτοαντίληψή τους ως υπεύθυνοι και επαρκώς ενημερωμένοι φροντιστές. Πράγματι, σύμφωνα με τους Wang et al. (2021) αποτελεί συνηθισμένη πρακτική, οι οικογένειες να καταφεύγουν στο διαδίκτυο για να ενημερωθούν για τη διαταραχή. Ωστόσο, διαπιστώθηκαν πολιτισμικές διαφοροποιήσεις, με γονείς αφροαμερικανικής καταγωγής και χαμηλού εισοδήματος να αντιμετωπίζουν φραγμούς στην πρόσβαση σε υποστηρικτικά δίκτυα και πληροφορίες. Σύμφωνα με ευρήματα, Αφροαμερικανοί και Λατινοαμερικανοί γονείς φαίνεται να καταφεύγουν λιγότερο συχνά σε επαγγελματικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας σε σύγκριση με λευκούς γονείς (Alegria et al., 2002) προτιμώντας συχνότερα την υποστήριξη από την οικογένεια ή την κοινότητα (McMiller & Weisz, 1996).

Οι διαδικτυακές αναζητήσεις αποτελούν ένα βασικό κανάλι πληροφόρησης, ενημέρωσης και υποστήριξης για τους γονείς παιδιών με ΔΕΠ-Υ, μολονότι δεν διατίθενται επαρκή στοιχεία για τον τρόπο αξιοποίησης των πληροφοριών αυτών από τους γονείς. Η αναζήτηση πληροφοριών από τους γονείς αντανάκλα την ανάγκη κατανόησης και διαχείρισης των συμπτωμάτων της ΔΕΠ-Υ, καθώς παρατηρείται έλλειμμα επαρκούς ενημέρωσης για την αντιμετώπιση της (Pajo & Stuart, 2012). Καθίσταται επιτακτική η ανάγκη καθοδήγησης των γονέων στη διαχείριση αυτών των πληροφοριών, η διαμόρφωση και η διακίνηση ψηφιακού περιεχομένου υψηλής αξιοπιστίας από αρμόδιους δημόσιους και επιστημονικούς φορείς. Οι επαγγελματίες υγείας και οι φορείς χάραξης πολιτικής οφείλουν να προσδιορίσουν τον ρόλο των διαδικτυακών πόρων στη λήψη αποφάσεων από τους γονείς αλλά και να ενισχύσουν τη διαθεσιμότητα και την αξιοπιστία του ψηφιακού περιεχομένου για ζητήματα υγείας (Ryan et al., 2015). Παρόμοια για τους Bringer et al. (2025) είναι σημαντικό να αναπτυχθούν πιστοποιημένα και ανοιχτής πρόσβασης ψηφιακά εργαλεία, να διαμορφωθούν επιμορφωτικοί οδηγοί ψηφιακού αλφαριθμητισμού (e-health literacy), να εμπλακούν οι ειδικοί στην υποστήριξη των γονεϊκών δικτύων, να ερευνηθούν στοχευμένες παρεμβάσεις που θα λαμβάνουν υπόψη το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο και το κοινωνικό πλαίσιο, προκειμένου να αναπτυχθούν οικογενειοκεντρικές παρεμβάσεις με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας των γονέων που θα οδηγήσει σε θετικότερα αναπτυξιακά και συμπεριφορικά αποτελέσματα για τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ. Κρίνεται αναγκαίος ο σχεδιασμός ψυχοεκπαιδευτικών στρατηγικών που θα λαμβάνουν υπόψη τις πολιτισμικές διαφορές και θα συνδυάζουν την πληροφόρηση από τους γιατρούς με εγκεκριμένους διαδικτυακούς πόρους. Επίσης, είναι θεμελιώδους σημασίας η παραπομπή των γονέων σε πιστοποιημένους ιστότοπους προκειμένου να βελτιωθεί η εμπειρία και η ενημέρωση που αυτοί λαμβάνουν (Busiing et al., 2012).

Περιορισμοί

Οι αφηγηματικές ανασκοπήσεις, αντίθετα με τις συστηματικές, μπορεί να μην καλύπτουν πλήρως όλα τα συναφή θέματα, εφόσον βασίζονται σε ευρύτερα κριτήρια αναζήτησης και επιλογής μελετών. Μολονότι είναι δύσκολο να εξεταστεί το σύνολο της συνεχώς αυξανόμενης βιβλιογραφίας, η παρούσα ανασκόπηση προσφέρει μια περιεκτική εικόνα για τις διαδικτυακές αναζητήσεις γονέων παιδιών με ΔΕΠ-Υ, παρέχοντας σημαντικές πληροφορίες για την υποστήριξη οικογενειών και επαγγελματιών.

Αναφορές

- Alegría, M., Canino, G., Ríos, R., Vera, M., Calderón, J., Rusch, D., & Ortega, A. N. (2002). Inequalities in use of specialty mental health services among Latinos, African Americans, and non-Latino whites. *Psychiatric Services*, 53(12), 1547-1555.
- American Psychiatric Association-APA (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5 th ed., DSM-5). American Psychiatric Association.
- Baum, L. S. (2004). Internet parent support groups for primary caregivers of a child with special health care needs. *Pediatric Nursing*, 30(5), 38 1-390.
- Bringer, M., Bodard, S., Moscoso, A., Revah-Levy, A., Purper-Ouakil, D., Acquaviva, E., Smith, J., Dupont, L., Martin, C., Bernard, F., Roux, P., Leclerc, T., Dubois, N., Favre, A., Laurent, M., Henry, P., Michel, G., Moreau, D., & Sibeoni, J. (2025). Online search and activities of parents of children with ADHD: A qualitative study. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 19(1), 31.
- Bussing, R., Koro-Ljungberg, M. E., Gary, F., Mason, D. M., & Garvan, C. W. (2005). Exploring help-seeking for ADHD symptoms: A mixed-methods approach. *Harvard Review of Psychiatry*, 13(2), 85-101.
- Bussing, R., Zima, B. T., Mason, D. M., Meyer, J. M., White, K., & Garvan, C. W. (2012). ADHD knowledge, perceptions, and information sources: Perspectives from a community sample of adolescents and their parents. *Journal of Adolescent Health*, 51(6), 593-600. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2012.03.004>
- Clarke, J. N., & Lang, L. (2012). Mothers whose children have ADD/ADHD discuss their children's medication use: an investigation of blogs. *Social Work in Health Care*, 51(5), 402-416.
- Dahl, V., Ramakrishnan, A., Spears, A. P., Jorge, A., Lu, J., Bigio, N. A., & Chacko, A. (2020). Psychoeducation interventions for parents and teachers of children and adolescents with ADHD: a systematic review of the literature. *Journal of Developmental and Physical Disabilities*, 32(2), 257-292.
- Danielson, J., Mohammadi, N., & Espinosa-Leal, L. (2024). Attention Deficit Hyperactivity Disorder: trends and themes of information seeking and needs. *Informaatiotutkimus*, 43(3-4), 74-80.
- Dauman, N., Haza, M., & Erlandsson, S. (2019). Liberating parents from guilt: a grounded theory study of parents' internet communities for the recognition of ADHD. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 14(1), 1564520.
- Eagle, M. & Ringland, K. E. (2023). "You can't possibly have ADHD": Exploring validation and tensions around diagnosis within unbounded ADHD social media communities. *Proceedings of the 25th International ACM SIGACCESS Conference on Computers and Accessibility* (pp. 1-17). ACM.
- Erlandsson, S., Lundin, L., & Punzi, E. (2016). A discursive analysis concerning information on ADHD presented to parents by the National Institute of mental health (USA). *International Journal of Qualitative Studies Health Well-being Janv.*, 11(1), 30938.
- Ferrari, R. (2015). Writing narrative style literature reviews. *Medical Writing*, 24(4), 230-235.
- Heiman, T. (2017). The internet forums as tool for coping and consultation of mothers' with their child with ADHD. *Psychology Research*, 7(1), 29-41.
- Hlebec, V., Manfreda, K. L., & Vehovar, V. (2006). The social support networks of internet users. *New Media Society*, 8(1), 9-32.
- Lundin, L. (2020). Parental narratives online about ADHD. *Social Work in Mental Health*, 18(6), 684-703. <https://doi.org/10.1080/15332985.2020.183803>.
- McMiller, W. P., & Weisz, J. R. (1996). Help-seeking preceding mental health clinic intake among African-American, Latino, and Caucasian youths. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 35(8), 1086-1094

- Margalit, M., & Raskind, M. H. (2009). Mothers of children with LD and ADHD: Empowerment through online communication. *Journal of Special Education Technology*, 24(1), 39-49.
- Margalit, M., Raskind, M.H., Higgins, E.L., & Russo-Netzer, P. (2010). Mothers' voices on the internet: stress, support and perceptions of mothers of children with learning disabilities and attention deficit/hyperactivity disorder. *Learning Disabilities: A Multidisciplinary Journal*, 16(1), 3-14.
- Mounk, Y. (2023). *The identity trap: A story of ideas and power in our time*. Random House.
- Nettleton, S., Burrows, R., O'Malley, L., & Watt, I. (2004). Health e-types? An analysis of the everyday use of the Internet for health. *Information, Communication and Society*, 7(4), 531-553.
- Pajo, B., & Stuart, P. A. (2012). A comparative review of "how to" books for parents of ADHD children and "how to" books for parents of typical children. *Children and Youth Services Review*, 34(4), 826-833.
- Rosenblum, S., & Yom-Tov, E. (2017). Seeking web-based information about attention deficit hyperactivity disorder: Where, what, and when. *Journal of Medical Internet Research*, 19(4), e6579.
- Ryan, G. S., Haroon, M., & Melvin, G. (2015). Evaluation of an educational website for parents of children with ADHD. *International Journal of Medical Informatics*, 84(11), 974-981.
- Sage, A., Carpenter, D., Sayner, R., Thomas, K., Mann, L., Sulzer, S., Sandler, A., & Sleath, B. (2018). Online information-seeking behaviors of parents of children with ADHD. *Clinical Pediatrics*, 57(1), 52-56.
- Scharer, K. (2005). Internet social support for parents: The state of science. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 18(1), 26-35.
- Schellinger, K. B. (2012). *Internet support groups for parents of children with ADHD: An examination of the characteristics of group members and the impact of social support on parent functioning*. Loyola University Chicago.
- Tasiou, K., & Nikolaou, E. N. (2024). A family's experiences of raising a child diagnosed with ADHD: Family functioning and organization, sources of support and quality of life-A case study. In *Childhood developmental language disorders: Role of inclusion, families, and professionals* (pp. 116-133). IGI Global.
- Tasiou, K., & Nikolaou, E. N. (2025). Well-being among parents raising a child diagnosed with Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) and intervention programs: A literature review. *Exploring Cognitive and Psychosocial Dynamics Across Childhood and Adolescence*, 229-248.
- Wang, X., Shi, J., & Kong, H. (2021). Online health information seeking: A review and meta-analysis. *Health Communication*, 36(10), 1163-1175. <https://doi.org/10.1080/10410236.2020.1748829>.
- Wardani, F. D., & Dewi, D. K. (2024). The power of psychoeducation: An effort to increase understanding of ADHD among parents and teachers. *Proceedings of the International Conference on Psychology and Education (ICPE)* (vol. 3, no. 1). Universitas Negeri Surabaya, Faculty of Psychology.
- World Health Organization. Regional Office for the Eastern Mediterranean. (2019). Attention deficit hyperactivity disorder (ADHD). World Health Organization. Regional Office for the Eastern Mediterranean.
- Yu, X. H., Zhong, L., & Huang, J. (2019). How online ADHD-related information affects Chinese parents' decisions?. *World Journal of Pediatrics*, 15, 57-65.
- Νικολάου, Ε. (2021). Η επίδραση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) στον τρόπο λειτουργίας της οικογένειας: Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας. Στο Α. Κοντάκος, Φρ. Καλαβάσης (Επιμ.), *Θέματα εκπαιδευτικού σχεδιασμού, Η συστημική εκπαιδευτική μηχανική της επικοινωνίας και των μέσων της στον σχεδιασμό και στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών μονάδων* (σσ. 216-233). Διάδραση.
- Τάσιου, Κ. (2024). Εμπειρίες στιγματισμού μιας οικογένειας ενός παιδιού με ΔΕΠ-Υ: Μια μελέτη περίπτωσης. *International Journal of Educational Innovation*, 6(5), 1-15.